

OPODATKOWANIE WĘGLA I KOKSU OD DNIA 2 STYCZNIA 2012 R.

Opodatkowanie wyrobów akcyzowych: węgla kamiennego, węgla brunatnego i koksu, określanych terminem „wyroby węglowe”, reguluje *ustawa z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym (Dz. U. z 2011 r. Nr 108, poz. 626, z późn. zm.)*.

Wyroby węglowe

- o Do wyrobów węglowych opodatkowanych akcyzą zaliczane są następujące wyroby przeznaczone do celów opałowych:
 - ⇒ węgiel; brykiety, brykietki i podobne paliwa stałe wytwarzane z węgla objęte kodem Nomenklatury Scalonej (CN) 2701,
 - ⇒ węgiel brunatny (lignit), nawet aglomerowany, z wyłączeniem gagatu objęte kodem CN 2702,
 - ⇒ koks i półkoks, z węgla, węgla brunatnego (lignitu) lub torfu, nawet aglomerowany; węgiel retortowy - objęte kodem CN 2704.
- o Wyroby węglowe wykorzystywane do celów opałowych w zależności od ich przeznaczenia są zwolnione od akcyzy albo należy od nich zapłacić akcyzę.
- o Do wyrobów węglowych nie stosuje się procedury zawieszenia poboru akcyzy, a ich wydobywanie i produkcja nie jest prowadzona w składzie podatkowym.

Stawka podatkowa

- o Stawka podatku akcyzowego dla wyrobów węglowych przeznaczonych do celów opałowych objętych pozycjami CN 2701, 2702 oraz 2704 wynosi 1,28 zł/1 gigadżul (GJ).

Podstawa opodatkowania

- o Podstawą opodatkowania wyrobów węglowych jest ich wartość opałowa, wyrażona w gigadżulach.
- o Do celów poboru akcyzy zostały ustalone wartości opałowe dla poszczególnych rodzajów wyrobów węglowych, które wynoszą odpowiednio:
 - ⇒ 23,8 GJ/1000 kilogramów dla węgla objętego pozycją CN 2701
 - ⇒ 8,6 GJ/1000 kilogramów dla węgla brunatnego objętego pozycją CN 2702
 - ⇒ 27,5 GJ/1000 kilogramów dla koksu objętego pozycją CN 2704.

Czynności podlegające opodatkowaniu akcyzą

- o W przypadku wyrobów węglowych przedmiotem opodatkowania akcyzą jest:
 - ⇒ sprzedaż wyrobów węglowych na terytorium kraju
 - ⇒ nabycie wewnątrzwspólnotowe wyrobów węglowych
 - ⇒ dostawa wewnątrzwspólnotowa wyrobów węglowych
 - ⇒ import wyrobów węglowych
 - ⇒ eksport wyrobów węglowych
 - ⇒ użycie wyrobów węglowych do celów, które nie uprawniają do zwolnienia od akcyzy
 - ⇒ użycie lub sprzedaż wyrobów węglowych uzyskanych w drodze czynu zabronionego pod groźbą kary
 - ⇒ powstanie ubytków wyrobów węglowych.

- o Jeżeli w stosunku do wyrobów węglowych powstał obowiązek podatkowy w związku z wykonaniem jednej z czynności podlegającej opodatkowaniu akcyzą, to nie powstaje obowiązek podatkowy na podstawie innej czynności podlegającej opodatkowaniu akcyzą, jeżeli kwota akcyzy została określona lub zadeklarowana w należytą wysokości, chyba że przepisy ustawy stanowią inaczej.
- o Wydobycie i produkcja wyrobów węglowych nie podlegają opodatkowaniu akcyzą

Terminy powstania obowiązku podatkowego

- o Obowiązek podatkowy w akcyzie powstaje z dniem wykonania czynności lub zaistnienia stanu faktycznego, podlegających opodatkowaniu akcyzą, **z tym że:**
 - ⇒ w przypadku sprzedaży wyrobów węglowych na terytorium kraju – obowiązek podatkowy powstaje z dniem wydania wyrobów węglowych, w tym także przewoźnikowi
 - ⇒ w przypadkach wykonania innych czynności dotyczących wyrobów węglowych, tzn.:
 - - zamiany, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia – Kodeks cywilny,
 - - wydania w zamian za wierzytelności,
 - - wydania w miejsce świadczenia pieniężnego,
 - - darowizny, w rozumieniu przepisów ustawy – Kodeks cywilny,
 - - wydania w zamian za dokonanie określonej czynności,
 - - przekazania lub wykorzystania na potrzeby reprezentacji albo reklamy,
 - - przekazania przez podatnika na potrzeby osobiste podatnika, współników, udziałowców, akcjonariuszy, członków spółdzielni i ich domowników, członków organów stanowiących osób prawnych, członków stowarzyszenia, a także zatrudnionych przez niego pracowników oraz byłych pracowników,
 - - użycia na potrzeby prowadzonej działalności gospodarczej
 - obowiązek podatkowy powstaje z dniem wykonania tych czynności
 - ⇒ w przypadku potwierdzenia sprzedaży wyrobów węglowych fakturą – obowiązek podatkowy powstaje z dniem wystawienia faktury, nie później niż w 7. dniu od dnia wydania wyrobów węglowych
 - ⇒ w przypadku importu wyrobów węglowych – obowiązek podatkowy powstaje z dniem powstania długu celnego w rozumieniu przepisów prawa celnego
 - ⇒ w przypadku nabycia wewnątrzwspólnotowego wyrobów węglowych z akcyzą zapłaconą na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, dokonanego na potrzeby wykonywanej przez podatnika działalności gospodarczej na terytorium kraju – obowiązek podatkowy powstaje z dniem otrzymania wyrobów akcyzowych przez podatnika, nie później jednak niż w 7. dniu, licząc od dnia dokonania wysyłki określonej w uproszczonym dokumencie towarzyszącym
 - ⇒ w przypadku przeznaczenia na cele handlowe wyrobów węglowych z akcyzą zapłaconą na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, nabytych wewnątrzwspólnotowo przez osobę fizyczną na jej własny użytek – obowiązek podatkowy powstaje w dniu przemieszczenia tych wyrobów na terytorium kraju

Zwolnienia od akcyzy wyrobów węglowych

W ustawie o podatku akcyzowym przewidziano szereg zwolnień przedmiotowych od akcyzy dla wyrobów węglowych zużywanych zarówno do celów innych niż działalność gospodarcza, jak również zużywanych do prowadzenia niektórych rodzajów działalności gospodarczej.

- o Zwolnienia wyrobów węglowych zużywanych do celów innych niż działalność gospodarcza obejmuje wyroby zużywane przez:
 - ⇒ GOSPODARSTWA DOMOWE
 - ⇒ organy administracji publicznej
 - ⇒ jednostki Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej
 - ⇒ podmioty systemu oświaty, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.)
 - ⇒ żłobki i kluby dziecięce, o których mowa w ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2011 r. Nr 45, poz. 235, Nr 131, poz. 764 i Nr 171, poz. 1016)
 - ⇒ podmioty lecznicze, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. Nr 112, poz. 654, Nr 149, poz. 887, Nr 174, poz. 1039 i Nr 185, poz. 1092)
 - ⇒ jednostki organizacyjne pomocy społecznej, o których mowa w art. 6 pkt 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.22)
 - ⇒ organizacje, o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 oraz z 2011 r. Nr 112, poz. 654 i Nr 149, poz. 887).

Odbiorca wyrobów węglowych powinien pamiętać, aby każdorazowo potwierdzić dostawcy odbiór dostarczonych wyrobów węglowych na dokumencie dostawy.

- o Zwolnienia wyrobów węglowych zużywanych do prowadzenia niektórych rodzajów działalności gospodarczej obejmuje wyroby zużywane:
 - o w procesie produkcji energii elektrycznej
 - o w procesie produkcji wyrobów energetycznych
 - o do przewozu towarów i pasażerów koleją
 - o do łącznego wytwarzania ciepła i energii elektrycznej
 - o w pracach rolniczych, ogrodniczych, w hodowli ryb, oraz w leśnictwie
 - o w procesach mineralogicznych, elektrolitycznych i metalurgicznych
(procesy mineralogiczne oznaczają procesy sklasyfikowane w nomenklaturze NACE pod kodem DI 26 „produkcja produktów z pozostałych surowców niemetalicznych” w rozporządzeniu Rady (EWG) nr 3037/90 z dnia 9 października 1990 r. w sprawie statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej (Dz. U. UE L 293 z 24.10.1990, str. 1, z późn. zm.; Dz. U. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 02, t. 04, str. 177, z późn. zm.)
 - o do redukcji chemicznej
 - o przez zakłady energochłonne do celów opałowych
(przez zakłady energochłonne rozumie się podmioty, u których udział zakupu wyrobów węglowych w wartości produkcji sprzedanej wynosi nie mniej niż

10% w skali roku poprzedzającego rok, w odniesieniu do którego jest ustalany procentowy udział. Zakład energochłonny nie może być mniejszy niż zorganizowana część przedsiębiorstwa rozumiana jako organizacyjnie i finansowo wyodrębniony w istniejącym przedsiębiorstwie zespół składników materialnych i niematerialnych, w tym zobowiązania, przeznaczonych do realizacji określonych zadań gospodarczych, który zarazem mógłby stanowić niezależne przedsiębiorstwo samodzielnie realizujące te zadania.).

- o przez podmioty gospodarcze, w których wprowadzone zostały w życie systemy prowadzące do osiągania celów dotyczących ochrony środowiska lub do podwyższenia efektywności energetycznej.

Również w przypadku wyrobów węglowych zużywanych do prowadzenia niektórych rodzajów działalności gospodarczej należy pamiętać, aby każdorazowo potwierdzić dostawcy odbiór dostarczonego węgla lub koksu na dokumencie dostawy.

Warunkiem korzystania ze zwolnień od akcyzy wyrobów węglowych zużywanych do prowadzenia niektórych rodzajów działalności gospodarczej jest prowadzenie ewidencji wyrobów zużywanych do celów zwolnionych.

Ewidencja wyrobów węglowych zwolnionych od akcyzy

- o Ewidencja węgla i koksu zwolnionych od akcyzy ze względu na przeznaczenie może być prowadzona w formie papierowej lub elektronicznej, po uprzednim pisemnym poinformowaniu właściwego naczelnika urzędu celnego o formie jej prowadzenia.
- o Ewidencja powinna zawierać informacje umożliwiające ustalenie:
 - ⇒ ilości wysłanych lub otrzymanych wyrobów węglowych
 - ⇒ terminu wysłania lub odbioru tych wyrobów
 - ⇒ miejsca odbioru w przypadku przemieszczania wyrobów
 - ⇒ informacje o dokumentach dostawy wyrobów
 - ⇒ informacje kodzie CN wyrobów
- o Szczegółowy zakres danych, jakie powinna zawierać ewidencja wyrobów węglowych zwolnionych od akcyzy oraz sposób jej prowadzenia został określony w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 30 sierpnia 2010 r. w sprawie dokumentu dostawy, ewidencji wyrobów akcyzowych objętych zwolnieniem od akcyzy ze względu na ich przeznaczenie, warunków i sposobu ich zwrotu oraz środków skazających alkohol etylowy (Dz. U. Nr 160, poz. 1075, z późn. zm.)^{*}.

^{*}projekt rozporządzenia Ministra Finansów zmieniającego ww. rozporządzenie, dostosowujący jego przepisy do celów opodatkowania wyrobów węglowych, znajduje się w trakcie prac legislacyjnych.

Ewidencja wyrobów węglowych powinna być przechowywana do celów kontroli przez okres 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym ewidencja została sporządzona.

Sposób nabycia wyrobów węglowych zwolnionych od akcyzy

- o Wszystkie podmioty uprawnione do korzystania z wyżej wymienionych zwolnień od akcyzy mogą nabywać wyroby węglowe poprzez ich:
 - ⇒ import
 - ⇒ nabycie wewnątrzwspólnotowe
 - ⇒ nabycie od pośredniczącego podmiotu węglowego.

Podmioty zajmujące się obrotem wyrobami węglowymi zwolnionymi od akcyzy

Obrotem wyrobami węglowymi zwolnionymi od akcyzy mogą się zajmować następujące podmioty:

- o **pośredniczące podmioty węglowe** – które dokonują obrotu wyrobami węglowymi zwolnionymi od akcyzy przez ich sprzedaż na terenie kraju, nabycie wewnątrzwspólnotowe, dostawę wspólnotową, import i eksport,
- o **podmioty korzystające ze zwolnienia od akcyzy** – które nabywają wyroby węglowe używane przez te podmioty do celów uprawniających do zwolnienia od akcyzy przez nabycie wewnątrzwspólnotowe i import wyrobów węglowych.

Warunkiem zwolnienia od akcyzy wyrobów węglowych będących przedmiotem obrotu dokonywanego przez podmiot pośredniczący lub podmiot korzystający ze zwolnienia jest dołączenie do przemieszczanych wyrobów dokumentu dostawy.

Pośredniczące podmioty węglowe

- o Pośredniczącym podmiotem węglowym jest podmiot mający siedzibę lub miejsce zamieszkania na terytorium kraju, dokonujący sprzedaży, dostawy wewnątrzwspólnotowej, nabycia wewnątrzwspólnotowego, importu lub eksportu wyrobów węglowych, podlegających zwolnieniu od akcyzy.
- o Prowadzenie działalności jako pośredniczący podmiot węglowy wymaga spełnienia przez podmiot następujących warunków:
 - ⇒ pisemnego powiadomienia właściwego naczelnika urzędu celnego o zamiarze rozpoczęcia działalności jako pośredniczący podmiot węglowy, które powinno zawierać dane dotyczące tego podmiotu i prowadzonej przez niego działalności gospodarczej, w szczególności:
 - imię i nazwisko lub nazwę podmiotu,
 - adres jego siedziby lub zamieszkania,
 - NIP lub REGON
 - określenie rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej.
 - ⇒ dołączania do przemieszczanych wyrobów węglowych dokumentu dostawy sporządzonego zgodnie z wzorem określonym przez Ministra Finansów
 - ⇒ uzyskania na dokumencie dostawy potwierdzenia dostarczenia wyrobów węglowych przez ich odbiorcę.
- o Pośredniczący podmiot węglowy jest również obowiązany do zgłoszenia właściwemu naczelnikowi urzędu celnego zmiany danych zawartych w pisemnym powiadomieniu o zamiarze prowadzenia działalności, a także poinformować go o zaprzestaniu prowadzenia działalności w charakterze pośredniczącego podmiotu węglowego, w terminie 7 dni, licząc od dnia, w którym nastąpiła zmiana lub dnia, w którym zaprzestał prowadzenia działalności.

Dokument dostawy powinien być przechowywany do celów kontroli przez okres 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym dokument dostawy został potwierdzony przez odbiorcę.

Potwierdzanie posiadania uprawnień pośredniczącego podmiotu węglowego

- o Pośredniczący podmiot węglowy, który dokonuje sprzedaży wyrobów węglowych innemu pośredniczącemu podmiotowi węglowemu może zażądać od niego

przedstawienia mu pisemnego potwierdzenia przyjęcia powiadomienia o zamiarze rozpoczęcia działalności gospodarczej jako pośredniczący podmiot węglowy.

- o Pośredniczący podmiot węglowy nabywający wyroby węglowe powinien przedstawić pośredniczącemu podmiotowi węglowemu sprzedającemu te wyroby, na jego żądanie, pisemne potwierdzenie przyjęcia powiadomienia o zamiarze rozpoczęcia działalności gospodarczej jako pośredniczący podmiot węglowy.

Lista pośredniczących podmiotów węglowych

Listę pośredniczących podmiotów węglowych, zawierającą imię i nazwisko lub nazwę oraz adres siedziby lub miejsca zamieszkania pośredniczącego podmiotu węglowego, jego NIP lub REGON oraz określenie rodzaju prowadzonej przez niego działalności gospodarczej, publikuje Minister Finansów lub upoważniony przez niego organ w Biuletynie Informacji Publicznej.

Zwrot wyrobów węglowych zwolnionych od akcyzy

- o Wyroby węglowe zwolnione od akcyzy mogą być zwrócone przez:
 - ⇒ pośredniczący podmiot węglowy do innego pośredniczącego podmiotu węglowego
 - ⇒ podmiot korzystający ze zwolnienia, inny niż pośredniczący podmiot węglowy, do pośredniczącego podmiotu węglowego.

Przemieszczenie zwracanych wyrobów węglowych zwolnionych od akcyzy powinno się odbywać na podstawie dokumentu dostawy.

Dokument dostawy

- o Wzór i sposób stosowania dokumentu dostawy oraz podmioty, które go wystawiają, został określony w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 30 sierpnia 2010 r. w sprawie dokumentu dostawy, ewidencji wyrobów akcyzowych objętych zwolnieniem od akcyzy ze względu na ich przeznaczenie, warunków i sposobu ich zwrotu oraz środków skażających alkohol etylowy (Dz. U. Nr 160, poz. 1075, z późn. zm.).*

*projekt rozporządzenia Ministra Finansów zmieniającego ww. rozporządzenie, dostosowujący jego przepisy do celów opodatkowania wyrobów węglowych, znajduje się w trakcie prac legislacyjnych.

- o Dokument dostawy należy przechowywać do celów kontroli przez okres 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym dokument dostawy został potwierdzony przez odbiorcę wyrobów węglowych.

Ubytki wyrobów węglowych

- o Wszelkie straty wyrobów węglowych powstałe w trakcie ich przemieszczania albo magazynowania przez pośredniczący podmiot węglowy lub gdy doszło do ich całkowitego zniszczenia są ubytkami wyrobów węglowych.

Powstanie ubytków wyrobów węglowych jest przedmiotem opodatkowania akcyzą i w razie ich powstania należy od nich zapłacić akcyzę, z wyjątkiem tej ich części, która mieści się w normach dopuszczalnych ubytków, jeżeli takie normy zostały ustalone.

Ubytki wyrobów węglowych do wysokości dopuszczalnych norm ustalonych dla danego podmiotu przez naczelnika urzędu celnego są zwolnione od akcyzy.

- o Normy dopuszczalnych ubytków wyrobów węglowych ustala właściwy naczelnik urzędu celnego. Normy te naczelnik urzędu celnego ustala na wniosek zainteresowanego podmiotu lub może je ustalić z urzędu.

- o Szczegółowe regulacje dotyczące norm dopuszczalnych ubytków wyrobów węglowych zostały określone w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 24 lutego 2009 r. w sprawie maksymalnych norm dopuszczalnych ubytków i dopuszczalnych norm zużycia wyrobów akcyzowych (Dz. U. Nr 32, poz. 242, z późn. zm.)^{*}.

^{*}projekt rozporządzenia Ministra Finansów zmieniającego ww. rozporządzenie, dostosowujący jego przepisy do celów opodatkowania wyrobów węglowych, znajduje się w trakcie prac legislacyjnych.

Obowiązki związane z zapłatą akcyzy od wyrobów węglowych

- o Podmioty dokonujące czynności opodatkowanych akcyzą, które nie są uprawnione do korzystania ze zwolnienia od akcyzy, są obowiązane, bez wezwania organu podatkowego, do:
 - ⇒ składania właściwemu naczelnikowi urzędu celnego za miesięczne okresy rozliczeniowe deklaracji podatkowych według ustalonego wzoru
 - ⇒ obliczania akcyzy za miesięczne okresy rozliczeniowe i jej wpłacania na rachunek właściwej izby celnej
- w terminie do 25. dnia przypadającego w drugim miesiącu od miesiąca, w którym powstał obowiązek podatkowy, a w przypadku nabycia wewnątrzwspólnotowego wyrobów węglowych z akcyzą zapłaconą na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej – w terminie 10 dni licząc od dnia powstania obowiązku podatkowego.

Kwota akcyzy należna od danych wyrobów węglowych może być obniżona o akcyzę zapłaconą od zużytych do ich wyprodukowania innych wyrobów węglowych pod warunkiem udokumentowania zapłaty.

- o Wzory deklaracji podatkowych zostały określone w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 20 sierpnia 2010 r. w sprawie wzorów deklaracji podatkowych dla podatku akcyzowego, deklaracji w sprawie przedpłaty akcyzy oraz informacji o wyrobach akcyzowych w składzie podatkowym (Dz. U. Nr 157, poz. 1052, z późn. zm.) oraz w rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie wzoru deklaracji uproszczonej dla podatku akcyzowego.^{*}

^{*}projekty rozporządzenia Ministra Finansów zmieniającego rozporządzenie w sprawie wzorów deklaracji podatkowych dla podatku akcyzowego, deklaracji w sprawie przedpłaty akcyzy oraz informacji o wyrobach akcyzowych w składzie podatkowym oraz rozporządzenia w sprawie wzoru deklaracji uproszczonej dla podatku akcyzowego, dostosowujące ich przepisy do celów opodatkowania wyrobów węglowych, znajdują się w trakcie prac legislacyjnych.